

Nova ameriška zmaga v pomorski bitki pri Guadalcanalu

Enote bojne mornarice potopile devet japonskih ladij, med temi dva transporta z vojaštvom vred.—Zavezniki presekali glavno cesto, ki spaja Tuniz z Bizerto, in izolirali nemške in italijanske posadke. Mussolini priznal, da je Italija izgubila 162 bojnih ladij in 400,000 vojakov od začetka vojne.—Rusi naredili nadaljnje luknje v nemških bojnih črtah

Washington, D. C., 4. dec.—V sriditi pomorski bitki, ki se je vršila zadnji ponedeljek v bližini Guadalcanala, največjega otoka Solomonove grupe, so enote ameriške mornarice potopile devet japonskih ladij, med temi štiri rusilce, dve križarke, dva transporta in eno tovorno ladjo. Več tisoč japonskih vojakov je utonilo.

Mornarični department poroča, da so Japonci potopili eno križarko, nekaj ladij pa poškodovali. To je bila prva pomorska akcija pri Solomonovih otokih od 14. novembra, ko je ameriška mornarica potopila 28 japonskih ladij in poškodovala deset drugih.

Japonsko brodogradništvo je skušalo izkrcati nove čete na Guadalcanalu, ki je v rokah ameriških pomorščakov. Poskus se je ponesrečil. V praskah na tem otoku so pomorščaki pobili nadaljnjih 100 japonskih vojakov v zadnjih dveh dneh.

London, 4. dec.—Zavezniki so izgubili šestnajst ladij pri transportaciji in izkrcavanju vojaških čet v severni Afriki, se glasi uradni komunikacije. Med temi je bilo pet ameriških transportov. Za to izgubo so se maščevali s potopom 25 osiščnih ladij, 30 podmornic in uničenjem 84 bojnih letal.

Zavezniške izgube so malenkostne, če se upoštevajo, da je bilo 850 ladij in parnikov udeleženih v transportaciji in izkrcanju vojaških čet v severni Afriki. Poročilo z afriške fronte pravi, da so ameriške in britske čete odbile nov osiščni napad na svoje pozicije pri Tebourbi in vrgle sovražnika nazaj z velikimi izgubami.

London, 3. dec.—Ameriške oklopne kolone so odbile največji osiščni napad na svoje pozicije in vrgle sovražnika nazaj z velikimi izgubami. Zavezniške čete prodirajo naprej proti Tunizu, glavnemu mestu, in Bizerti, mornarični bazi, pod zaščito enot britske bojne mornarice in letalske sile.

Osiščni napad je bil odbit v bližini Tebourka, železniškega križišča, ki leži 20 milj zapadno od Tuniza in 35 milj južno od Bizerte. Zavezniški glavni stan pravi, da je osiše utrpelo velike izgube.

Poročilo iz Maroka, ki pa še ni uradno potrjeno, pravi, da so zavezniki presekali glavno cesto, ki spaja Tuniz z Bizerto, v več krajih, kar pomeni, da so nemški in italijanske vojaške posadke v obeh mestih izolirane. Isto poročilo omenja ljute bitke v okolici Djedjde, 12 milj zapadno od Tuniza, in pri Mateuru, 25 milj južno od Bizerte. Bombe, ki jih metali ameriški letalci, so razbile več nemških tankov pri Djedjidi.

Druga vest se glasi, da so se ameriške in francoske čete združile na južnovzhodnem delu Tuniza, na ozemlju med Sfaxom in Gabesom, okrog dvesto milj od Tuniza, in pretrgale osiščno komunikacijsko zvezo s Tripolitanijo.

Ameriški in britski letalci so večkrat bombardirali osiščna mesta pri Picaru, Trapanu, Gela in Comisu, Sicilija. Bombe, ki jih vrgli, so porušile več industrijskih objektov in zažgale ogromne požare.

VODITELJI CIO IN ADF SKLENILI PREMIRJE

Odprava trenja in juridikcijskih sporov

POGAJANJA SE BODO NADALJEVALA

Washington, D. C., 3. dec.—Voditelji Kongresa industrijskih organizacij in Ameriške delavske federacije so se izrekli za premirje in osvojili načrt, ki bo končal trenje med unijami obeh grup in ustvaril pogoje za eventualno združenje. Pred zaključitvijo dvadnevne konference so ustanovili nov odbor, v čigar področje spada izravnavanje juridikcijskih sporov.

Philip Murray, predsednik CIO, in Daniel J. Tobin, predsednik bratovščine voznikov ADF, sta izjavila, da je dosežen sporazum korak naprej k organski enotnosti obeh delavskih organizacij. Ustanovitev novega odbora je bila predlagana v svrhu eventualne spojitve unij CIO in ADF.

Resolucija, katero so podpisali člani odborov obeh organizacij, pravi med drugim:

“Uverjeni smo, da je kooperacija med Kongresom industrijskih organizacij in Ameriško delavsko federacijo potrebna, da se mora pospešiti in poglobiti, če hočemo, da bodo mirovna pogajanja uspešna in rezultirala v enotnosti obeh organizacij. Pogajanja, da se doseže ta cilj, se bodo nadaljevala. Iz tega razloga smo se odločili za ustanovitev skupnega odbora, ki bo reševal vsa sporna vprašanja, ki se pojavijo med unijami obeh organizacij.”

Sporazum, ki ga morajo odobriti člani eksekutive CIO in ADF, določa, da predsednik Roosevelt imenuje posredovalca v spornih slučajih, kadar se člani skupnega odbora ne morejo zediniti. Čba, Murray in Tobin, sta izjavila, da je sporazum prvi konkretni korak v enotnost, odkar je bil ustanovljen CIO.

Naznanjeno je bilo, da se bodo člani eksekutive ADF sestali na svoji seji, na kateri bodo razpravljali o predlogu, 18. januarja prihodnjega leta, člani eksekutive CIO pa nekaj dni prej. Seji se bosta najbrže vršili v Washingtonu.

Roosevelt obljubil zaščito Arabcem

Prebivalci Maroka pozdravljajo ameriške vojske

Washington, D. C., 3. dec.—Predsednik Roosevelt je zagotovil Nurijsa Saída, predsednika vlade Iraka, da združeni narodi ne bodo počivali, dokler ne bo arabski svet varen pred osiščno agresijo.

“Pri velikem delu, ki smo ga podvzeli in katerega bomo tudi izvršili, smo hvaležni za kooperacijo s strani Iraka in drugih arabskih dežel,” pravi Roosevelt v notni premijeri Saída. Ta je odgovor na odprto pismo Saída, v katerem je čestital Rooseveltu na uspešnih operacijah ameriških čet v severni Afriki.

Prej je Roosevelt objavil vsebino poslanice od Sidija Mohameda, maroškega sultana, ki pravi med drugim, da so prebivalci Maroka pozdravili ameriške vojske kot prijatelje. Dalje je rečeno, da bodo prebivalci v vseh ožirih kooperirali z ameriškimi četami.

Francoske čete zasedle otok

Governer odredil ustavitev sovražnosti

London, 3. dec.—Reunion, otok na Indijskem morju, je prišel pod kontrolo borbenih Francozov. Odločitev glede pridružitve k sili generala Charlesa de Gaulle, voditelja borbenih Francozov, je sledila okupaciji otoka po De Gaullovih četah. Akcija pomeni, da se je zadnji otok francoskega imperija odtrgal od Lavalove vlade v Vichyju.

Cete, ki so zasedle otok, so dospeli na francoski križarji v St. Denis, glavno mesto otoka. Kapitulacija je sledila nekaj ur pozneje. Izmenjanj je bilo le nekaj strelcev, toda nihče ni bil ranjen.

M. Aubert, governer otoka, je zapustil glavno mesto, po objavi ukaza glede ustavitve sovražnosti. Ta je sledil konferenci med njim in poveljnikom križarke. Na otok Reunion je bil pred štirinajstimi leti pripeljan Abdel Krim, vodja plemena Riff, po zatritju revolte. Francozi so ga ujeli in s tem zatrli borbo za neodvisnost.

Z izjemo francoske Somalije v vzhodni Afriki je bil otok Reunion zadnji kos velikega francoskega imperija, ki je še ostal pod kontrolo vlade v Vichyju. Ta je bila zdaj likvidirana. Status Somalije je nejasen kot posledica razvoja lojalnosti prebivalcev. Izgleda, da so zavezniki in borbeni Francozi zadovoljni s položajem, kakršen je, ker ne pritiskajo za izpremembe.

Poročila se glase, da je del francoske vojaške posadke v Džibutiju, glavnemu mestu Somalije, prekoračil mejo in dospel v britsko Somalijo, kjer se je pridružil britskim četam.

Maršal Petain podpira Darlana

Ustanovitev francoskega sveta v Afriki

London, 3. dec.—Admiral Jean Darlan upravlja civilne funkcije v francoski severni Afriki s tajnim odobravanjem maršala Petaina in bo ostal načelnik administracije, dokler bo njegova služba v korist zaveznikom. To je stališče ameriških in britskih vojaških avtoritet v Afriki. Te so povedale, da bo Darlan lahko obdržal svojo pozicijo, če bo pridobil zaupanje prebivalcev severne Afrike.

Odločitev zavisi od francoskega ljudstva. Predsednik Roosevelt je svedčan zagotovil Francoze, da si bodo lahko sami izbirali svoje voditelje. Darlan je skočil v zavezniški tabor, ko so se pokazala znamenja, da bo osiše poraženo v tej vojni. Prije bil, kakor Laval, načelnik vlade v Vichyju, zagovornik kooperacije z Nemčijo. Kot oportunist se je kmalu prilagodil novi situaciji, ki je nastala z invazijo severne Afrike po ameriških in britskih četah.

Darlan vidi osvoboditev Francije v zmagi zaveznikov. Poročila se glase, da ima tajne zveze s Petainom, odkar so Nemci okupirali vso Francijo. Maršal je zdaj v bistvu jetnik Nemcev in Francozi vidijo zdaj v Darlanu svojega odrešitelja.

Amerika poveča nakup brazilske kave

Rio de Janeiro, Brazilija, 3. dec.—Amerika bo kupila 90 odstotkov kave, ki jo pridelava Brazilija v prihodnjem letu, se glasi uradno naznanilo. Zavezniki so dogovorili bil pravkar podpisano. Ta določa nakup 9,300,000 vreč kave do 30. septembra prihodnjega leta.

Domače vesti

Obiski in posdravi

Chicago. — Matija Pogorelec, naš stari pionir in dopisnik iz Minnesote, je 1. t. m. obiskal gl. urad SNPJ in uredništvo Prosvete. Matija gre v Cleveland kot delegat na Slovenski narodni kongres.

Član v bolnišnici

Chicago. — Louis Mohar, član društva Slavija št. 1 SNPJ, je bil 30. nov. operiran v bolnišnici St. Anthony, kjer se še nahaja. Obiski so dovoljeni. Članstvo mu želi hitrega okrevanja.

Nov grob v Chicagu

Chicago. — Dne 1. dec. je v bolnišnici umrla Rose Rabetz, roj. Spolar, stara 54 let in doma iz Bruhanje vasi pri Dobrem polju na Dolenjskem. V Ameriki je bila 36 let in tukaj zapuščala moža, tri sinove, tri hčere, tri brate in štiri sestre. Pogreb bo v soboto, dne 5. decembra, ob 9:30 predpoldne iz Zefranovega zavoda.

Nova zbirka pesmi

Chicago. — V Clevelandu je izšla knjižica z naslovom “Za pojmo!” Izdala jo je Slovenska ženska zveza in uredila Julija Novak. Knjižica, ki je mehko vezana in šteje 104 strani, vsebuje zbirko pesmi. Največ je slovenskih narodnih popevk, nekaj je nabožnih in ena je Zormanova, druga Zupanova in avtor tretje je Leo Zakrajšek. S to svojo zbirko je SZZ stopila na kulturno polje. Knjižica se dobi pri uredništvu Zarje, 1136 E. 71 St., Cleveland, O., in stane 35 centov s poštnino vred.

Is Joliet

Joliet. — Pred dnevi je tukaj umrla Mary Sila, stara 70 let in doma od Ravne gore. V Ameriki je bila 50 let in tukaj zapuščala več sinov in hčera. — Dajlje je v Decaturju umrl bivši gostilničar Miha Trdič. Zadel ga je kap na ribolovu. Star je bil 55 let in doma od Dragatusa v Beli Krajini, odkoder je prišel v Ameriko pred 40 leti. Zapuščala ločeno ženo, sina in več hčera.

Nov grob v Indianapolisu

Indianapolis. — Po daljši bolezni je tukaj umrla Marijana Zorman, stara 63 let in rojena v Nadanjem selu, Košana pri Št. Petru na Krasu. Zapuščala tri sinove, tri hčere in tri brate.

Is gornjega Michigana

Calumet, Mich. — Iz Detroita poročajo, da je tam umrl John Špehar, star 63 let, ki je bival dolgo let v Calumetu in je bil uposlen v trgovini Reading Store. Doma je bil od Vrha pri Vinici v Beli Krajini in zapuščala ženo, pet sinov, dve hčeri in brata Pavla, bivšega nočnega stražnika, ki še danes živi v Calumetu. — V Ironwoodu se je po nesreči ustrelila petnajstletna Mary Zavodnik. Bila je na mestu mrtva.

Pomočnik nemškega saboterja obsojen

New York, 3. dec.—Anthony Cramer, mehanik iz Yorkville in pomočnik nemškega saboterja Edward J. Kerlinga, je bil spoznan za krivega izdajstva in obsojen na 45 let zopora ter plačilo kazni \$10,000. Obsojstvo je izrekel federalni sodnik Henry W. Goddard.

Kontroverza med armado in vladnim odborom končana

Washington, D. C., 2. dec.—Predsednik Roosevelt je dejal, da je bila kontroverza med odborom za vojno produkcijo in armado končana. To je izrazilo vprašanje kontrole produkcije in vojne ekonomije.

PODTALNE NACIJSKE ORGANIZACIJE V VENEZUELI

Vlada zatira špionažo in sabotažo

VOJAKI STRAZIJO OLJNE VRELCE

Caracas, Venezuela, 3. dec.—Nacijske podtalne organizacije so na delu kljub čuječnosti vlade. Te sicer ne širijo propagande, odkar je Venezuela pretrgala diplomatske odnose z osiščem, toda cilji, ki jih zasledujejo, so v militarističnem oziru bolj važni.

Vlada se resno trudi, da zatira špionažo in sabotažo. Strategični položaj Venezuele z obrežjem, ki se razteza od točke v bližini Panamskega prekopa do Trinidada, omogoča špionažo Hitlerjevemu agentom. Očitno je, da ti pazijo na kretanje zavezniških parnikov na Karibejskem morju.

Mnenje prevladuje, da špioni dajejo informacije poveljnikom nemških podmornic o kretanju zavezniških parnikov, da jih lahko napadajo in potapljaajo. Venezuela je bila v produkciji olja na drugem mestu, dokler niso nemške podmornice zavrele transportacije. Glavna oljna vrele stražijo vojaki, da se prepreči sabotaža, ki bi najbolj škodovala Angliji, glavni odjemalki venezuelskega olja.

Preden je Venezuela pretrgala diplomatske odnose z osiščem v decembru preteklega leta, so imeli Hitlerjevi agenti in špioni proste roke. Takrat je vlada ugotovila, da je bil Arnold Margerles, upravitelj venezuelske podružnice nemške firme Bayer, vodja nacijske organizacije. Prej so ga avtoritete smatrale le za uspešnega podtajnika in niso slutile, da ima tesne zveze z Berlinom. Po prelomu odnosov je vlada odkrila seznam imen Hitlerjevih agentov in ugotovila, da je bil Margerles civilni ataše nemškega poslanstva. Po odkritju je moral zapustiti deželo s člani štaba poslanstva vred.

V Venezueli so velike nemške nasebine. Očitno je, da v teh tajno deluje špionski kroček in daje informacije poveljnikom nemških podmornic. Operovalci kažejo na veliko število parnikov, ki so jih podmornice potopile v bližini venezuelskega obrežja. Možnost je, da Hitlerjevi agenti operirajo tajne radiopostaje v skritih krajih dežele.

Naciji kaznovali francosko mesto

New York, 3. dec.—Radijsko poročilo iz Vichyja pravi, da je bilo francosko mesto Dijon kaznovano zaradi napada na nemškega vojaškega častnika. Nacijske avtoritete so mu naložile denarno kazn 10,000,000 frankov.

Kanada omejila produkcijo civilnega blaga

Ottawa, Kanada, 3. dec.—Premier W. L. Mackenzie King je naznanil nadaljnje omejitve produkcije civilnega blaga, da se poveča produkcija orožja in streliva. On je naznanil ustanovitev posebnega odbora z oblastjo premeščanja delavcev v industrijo, ki so udeležene v produkciji vojnega materiala.

Ameriške čete prihajajo v Indijo

New Delhi, Indija, 3. dec.—Nadaljnje ameriške čete so dospeli v Indijo in se pridružile onim, ki se nahajajo tamka. V Indijo prihajajo tudi ameriška letala in pilotje. Več pilotov je bilo poslanih v Čangking, kjer zdaj vežbajo kitajske letalce.

George Gornik,

